

1790 fra Klein til Amtmand Heiberg anker over det Samme og foreslaar, at en Selveiergaard ved Skifte skal tilskjødes den af Arvingerne, der vilde give Meest, da Børnene maatte være lige og have fælles Ret til Forældrenes Gods. Der udkom senere Endringer til denne Forordning, en Endring af 5te Marts 1777, dernæst Plakat af 14de Juni 1814 og senere Plakat af 31te August 1827. Man ser altsaa, at der stadig har været ført Klager, og paa disse Klager svarede der stadig med Endringer fra Ranceellet. Klagerne paa Bornholm datere sig ikke fra i Gaar eller i Dag eller fra de sidste Aar, men i det sidste halvandet Hundrede Aar har der været ført Klager over Forordningens vage og uklare Bestemmelser, og de Endringer, der ere gjorte i Forordningen for at raade Bod paa dem, have ikke viist sig at være tilfredsstillende. I 1844 indbragte en af Bornholms Stænderdeputerede i de Nøstikste Stænder, nemlig Byfkriver Olivarius fra Svaneke, en Klage over Forordningen og anmodede om, at den maatte blive underkastet en Drostelse, for at den kunde undergaa en tidsvarende Endring. Han henviste til 30 Mars Pragis og Erfaring, idet han i en Del Aar havde været Procurator i Rønne og senere Byfkriver i Svaneke, og han anførte de samme Anker, som haade var kommet frem tidligere og ogsaa senere ere blevne fremsførte. Han paaviste, at der f. Ex. var en Gaard, hvor den yngste Søn havde faaet 10,000 Rdlr., Broderen 2000 Rdl. og Søsteren 1000 Rdl. — der var nemlig 3 Sødskende — og andede over dette Forhold. Men de to andre Stænderdeputerede fra Bornholm, som vare Gaardeiere, stillede sig køligt lige overfor hans Forslag, og det faldt med 40 St. mod 18. Jeg tror dog, at det navnlig er i de sidste 20 Aar, at man ovre paa Bornholm er bleven mere og mere kjed af den gamle Forordning. Efterhaanden som Eiendommene ere blevne dyrere, har det viist sig, at naar en Gaard bliver bestemt til et Barn i Vuggen, og han saa faar den ved atten Aars Alderen, kan hans Part af Arven være bleven indtil 5 Gange større end den, de øvrige Sødskende faar. Der er Gaarde, som vurderedes til 8,000 Kr., da Arvingen var lille og fik tillagt Gaarden, men som ere blevne 30—40,000 Kr. værd, da han overtog den, og saa skulde han endda skifte Arv sammen med de andre Sødskende.

I 1882 holdt min ærede Kollega, Kaptein Dam, og jeg et Møde paa Bornholm, hvortil vi havde indbudt Dens Gaardeiere, for at forhandle, om man ikke skulde se at blive fri for denne gamle Forordning og

komme ind under de almindelige Arvebestemmelser, som findes i det øvrige Land. Efter i flere Timer at have drøftet dette Spørgsmaal vedtog Forsamlingen, der talte flere Hundrede Mennesker, enstemmigt, at de ønskede det. Men de ønskede ikke, at Sagen skulde forceres igjennem, thi de vilde nok have at vide, hvad de fik i Stedet, de holdt ikke af, at man, som man siger, skulde kaste det skidne Vand bort, før man vidste, om man fik noget Bedre. Men der er jo siden da forløbet henved 5 Aar, saa at Befolkningen har havt Leilighed til at sætte sig ind i Sagen, og da Dens Landstingsmand i 1884 som Medlem af Amtsrædet tog Initiativet til, at Amtsrædet indsendte et Andragende til Ministeriet om at faae Forordningen ophævet, og Lovforslaget saa kom til at foreligge i Fjor i Landstinget, hvor det ikke gik igjennem, havde man ogsaa da Leilighed til at drøfte Spørgsmaalet. Det blev ogsaa drøftet i Dens landøkonomiske Forening paa et Møde i Marts Maaned, og der vedtog man med alle Stemmer mod 1, at man ønskede den gamle Forordning ophævet. Jeg skal ikke gjentage nogen af de Anker, som Landstingets Udvalgs Betænkning anfører; dem kan jeg tiltræde. Jeg skal derfor tillade mig at foreslaa det høie Thing at lade dette lille Lovforslag gaa igjennem.

Jeg kan tiltræde det i Hovedsagen, saaledes som det foreligger. Jeg ser af Landstingets Betænkning, at man har havt nogen Betænkelighed ved at fastsætte en Frist af 3 Maaned, hvor det i § 4 hedder, at denne Lovs Bestemmelser træde i Kraft 12 Ugersdagen efter den Dag, da det Nummer af Lovtidenden, hvori Loven bekendtgjøres, er udkommet. Man har ment, at disse 12 Uger kunde være en for kort Frist, og jeg har ogsaa tænkt paa det Samme. Jeg synes, at i Grunden er det for kort en Frist, men det spiller ikke for mig en saa stor Rolle, at jeg har tænkt paa at stille Endringsforslag i den Anledning. Man har ligeledes i Landstingets Udvalg haft Betænkelighed ved, hvorledes man skulde stille sig med Hensyn til, at den nye Arvebestemmelse kom til at omfatte Gaarde ned til en Lønne bornholmsk Hartkorn, men da en bornholmsk Lønne Hartkorn er lig med 3 Femtedele af en almindelig dansk Lønne Hartkorn, faar man altsaa Hartkornsbestemmelsen paa Gaarde noget lavere paa Bornholm end i det øvrige Land, og jeg finder da, at det er det Nimeiligste, at man ogsaa lader Testationsretten der gaa ned til en Lønne bornholmsk Hartkorn. Derimod er der Noget i § 4, som